

Aristide

Opgedragen aan de Brugse museumpoes Aristide

De 20e eeuw was een hel voor kinderen. Sommige vervelende dingen uit die ouderwetse tijd gebeuren nu nog af en toe. Gelukkig niet zo vaak meer. Maar toch. Dat gedoe met limonade bijvoorbeeld. Is een half glas limonade halfvol of halfleeg? Luister naar een gesprek uit de 20e eeuw tussen een grote mens (1 m 83, ex-kind) en een kind (1 m 57).

‘Je drinkt verdorie weer te gulzig.’

‘Mmpff.’

‘Slokop!’

‘Mmpff.’

‘Het staat nog maar voor je neus en het is al halfleeg! Je zus is toch zo gulzig niet?!’

‘Maar nee! Het is nu nog halfvol! Kijk maar.’

‘Weet je het weer beter?’

‘En ik kreeg er minder dan de anderen.’

‘Dat is niet waar. Iedereen kreeg gelijk.’

‘Jennifer kreeg veel meer.’

‘Nee!’

‘Jongens hebben meer dorst.’

'Wil je een labberdoedas¹ misschien?!'

'Nee, nog een beetje limonade, graag.'

'Hier!!'

'Au!!'

Sommige oorlogen zijn er gekomen door gekijf² over stukken land of zee. Iedereen wil meer. Sommige ruzies zijn oranje of citroengeel, en sprankelend, met veel prik.

'Naar je kamer, snotneus!'

Tot zover dat gedoe met limonade. Echt ouderwets. Maar soms duikt zoiets nog eens even op.

Op zaterdagvoormiddag vergadert de kindergemeenteraad van de stad in de kelderverdieping van het stadhuis: burgemeester Alejandra, eerste schepen Robbe (Geld), tweede schepen Freya (Sport), derde schepen Anaïs (Cultuur), vierde schepen Franklin (Milieu), vijfde schepen Arne (Opvoeding en Afvoeding), zesde schepen Anoeek (Feesten), zevende schepen Tatjana (Verkeer) en gemeentesecretaris Roy. Toekomstige schooldirectrice en journaliste Lise schrijft het verslag van de vergadering voor de kranten.

Vandaag bespreken ze de ouderavond in de school De Tuimelaar (die eigenlijk meer een kinderavond moet worden). En het kinderverkeerplan (er zijn problemen door de ochtend- en avonddrukke bij de ouderdagverblijven). Soms is het een gekakel als in een kippenhok. Alejandra probeert de baas te blijven; af en toe klopt ze met een houten hamer op tafel. Hier en daar klotst de cola dan geschrokken uit de glazen.

‘Stilte alstublieft! Neem geen voorbeeld aan de gemeenteraad van de grote mensen. Die kwaken als kikkers in een poel door elkaar.’

‘Wie iets wil zeggen, wuift even met zijn hand. Zo was dat toch afgesproken?’

‘Precies. Laten we tonen dat we goed afgevoed zijn.’ De stadhuispoes Aristide trekt zich van die herrie niks aan. Rustig wandelt hij over de vergadertafel, over de mappen en papieren van de gemeenteraadsleden, laptops, tablets en smartphones. Aristide woont al negen jaar in het stadhuis. Hij trekt zich van drukke weinig aan. Hij is kabaal gewend. Er is meer nodig om Aristide van streek te brengen! En als hij zich al eens wil ontspannen, dan is een wandelingetje naar het nabijgelegen museum zo gepiept.

‘Kijk: Aristide kan zijn mond wel houden!’

‘Wat moet hij wel van ons denken?’

Alleen de schepen van Milieu zit er nors en zwijgzaam bij.

Voortdurend kijkt hij kwaad naar de schepen van Cultuur. Die doet alsof ze daar niks van merkt. Hebben broer en zus misschien ruzie? Plotseling buigt Franklin zich naar Freya. 'Heb je je smartphone mee?' vraagt hij fluisterend. Freya knikt.

'Mag ik die even lenen? De mijne ligt thuis. Ik heb een dringende boodschap.'

'Ja, maar niet te lang, hé. Het geld groeit niet op mijn rug.'

'Oké.'

Vanuit haar ooghoeken loert Anaïs verbaasd naar haar broer. Wat is die nu van plan? Hij verdwijnt met het toestel van Freya enkele minuten in de wc.

'Zeg: dat duurde toch lang, hoor!' protesteert Freya, als hij weer verschijnt.

'Hier: een halve euro.'

'Ach, dank je.'

'Stilte alstublieft!' roept Alejandra.

Met gefronste wenkbrauwen zit Anaïs naar Franklin te staren. Die doet nu op zijn beurt alsof zijn neus bloedt³.

Tien minuten later wordt er niet op de deur geklopt.

Twee agenten in uniform vallen zomaar binnen in de kelderverdieping van het stadhuis!

'Hé, wat is dat nu!? Kunnen jullie niet kloppen?' roept Lise.

Als toekomstige schooldirectrice is ze dat helemaal niet gewend.

'In de kindergemeenteraad zijn ouders niet welkom!' zegt Alejandra.

Ze klopt driemaal met haar hamer op tafel. Aristide huft geschrokken in de open haard. Gelukkig is het mooi, warm weer buiten.

‘Weg met de politie!’

‘Ouderen buiten!’

‘We zijn opgebeld door eh... door die jongeman hier,’ zegt een van de agenten. ‘Franklin, hé?’

Franklin knikt ernstig. Iedereen kijkt hem verbaasd aan. Het gehassebas⁴ valt nu stil.

‘Heb jij echt de politie gebeld met mijn smartphone?’ vraagt Freya verbouwereerd⁵. ‘Had ik dat geweten!’

‘En waarom dan wel?’ zegt Tatjana dreigend.

Franklin schraapt zijn keel.

‘Ik wil een proces-verbaal⁶ laten opstellen,’ begint hij. ‘Een proces-verbaal waar veel getuigen bij zijn. Daarom heb ik de politie gebeld.’

‘O ja? En waarom dan wel?’

Anaïs zet zich schrap. Ze voelt dat het over haar zal gaan.

‘Omdat Anaïs deze week driemaal meer limonade heeft gekregen dan ik,’ zegt Franklin dan. ‘Dat is niet eerlijk. Dat is ... dat is ouderwets.’

‘Maar meisjes gaan voor!’ protesteert Anaïs.

‘Waar is dat gebeurd, knul?’ vraagt een agent.

‘Thuis, bij mijn moeder.’

‘Is deze moeder ook de moeder van dat meisje?’

‘Ja.’

‘Dan is zij zodus uw zus?’

‘Ja.’

‘Thuis - bij - de - moe - der,’ mompelt de agent. Hij haalt een boekje boven, likt per vergissing aan zijn balpen en schrijft de gemompelde woorden op.

De andere agent kijkt goedkeurend toe.

‘En dat is tot driemaal toe gebeurd?’

‘Ja,’ knikt Franklin. ‘En de gemeenteraadsleden hier zijn nu de getuigen van mijn verklaring.’

‘Hela, hela: we leven niet meer in de twintigste eeuw, hé!’ roept secretaris Roy. ‘Gedraag je als een kind, niet als een mens van bijna twee meter!’

‘En wij drinken cola thuis!’

‘Wij ook!’

‘En wij gieten zoveel limo uit als we zelf willen.’

‘Je mama is niet goed opgevoed. We moeten haar weer afvoeden.’

‘De politie moet ook opgevoed worden. Eh ... herafgevoed.’

‘Franklin is een ouwe zeur.’

‘*Go home, police!*’

‘De kinderen hebben het hier voor het zeggen.’

‘Franklin uit de gemeenteraad!’

‘Ik wil geen getuige zijn!’

‘Ik ook niet!’

‘Ik ook niet!’

De balpenagent haalt zijn schouders op. De andere ook.

‘Wij hebben alleen onze plicht gedaan,’ zegt hij. ‘Als we opgeroepen worden, komen we.’

‘Stop dat boekje maar weer weg,’ zegt Alejandra. ‘Dat is een bevel van de kinderburgemeester. Limonaderuzies moeten ergens anders worden uitgevochten.’

‘De burgemeester is de baas over de politie!’ roept Arne.

‘Dat weet iedereen, zelfs de meest afgevoede ouders!’

‘Vooruit dan maar.’

De agent stopt zijn balpen en zijn boekje weg.

‘Wil je later nog een klacht indienen?’ vraagt hij aan Franklin. Die haalt nu ook zijn schouders op.

‘Laat maar,’ zegt hij dan, want hij kijkt plotseling in de ogen van Anaïs. Ze bliksemen als die van een vreselijke schooljuffrouw uit het midden van de twintigste eeuw.

‘Nou, dan verdwijnen we maar weer. Nog een prettige vergadering iedereen. De rekening volgt.’

De dienaars van de wet verlaten de kelderverdieping. Het gekrakeel breekt weer los. Franklin krijgt er duchtig van langs. Alles wordt rood aan hem. Het scheelt niet veel of ook zijn haar wordt rood, zo beschaamd is hij, de schepen van Groen.

‘We moeten het binnenkort nog over de politie hebben,’ beslist Alejandra. ‘Dat kan zo niet doorgaan. Er moet volgens mij ook een kinderpolitiekorps komen, bestaande uit behoorlijk afgevoede kinderen. Dan kan zoiets in de toekomst niet meer gebeuren. Franklin, ik hoop dat je je lesje hebt geleerd.’

Het wordt nog een rumoerige kindergemeenteraad. Zaken die echt belangrijk zijn, verzuipen in de limonadediscussie. Daar kan zelfs vijfde schepen Arne weinig aan verhelpen, de specialist in op- en afvoeding. Tja, de twintigste eeuw is duidelijk nog niet zo lang geleden. Aristide zit met verbaasde ogen op dit alles toe te kijken. Hij rilt even.

Ook voor hem klinkt al die herrie te hard. Zijn staart beweegt zachtjes heen en weer in de koude as van de open haard. Het tocht er. Aristide rilt weer. Het kriebelt nu in zijn neus. Hij wrijft met zijn rechtersvoorpot over zijn kop. Dan niest hij plotseling heel hard. Driemaal na elkaar. De burgemeester en de gemeenteraadsleden kijken geschrokken even om.

‘O, is Aristide verkouden misschien?’

‘Aristide! Heb je ‘t koud in de open haard?’

‘Gelukkig hebben poezen negen levens,’ zegt schepen van Feesten Anoeek.

‘Volgens mij protesteert Aristide tegen al die herrie hier,’ zegt Anaïs grimmig, terwijl ze boos naar haar broer Franklin kijkt.

‘Geef het dier een kommetje limonade! Halfvol!’

‘Hahaha!’

‘Is hij misschien bang voor de poespolitie? Hahaha!’

Ftomme kinderen, denkt Aristide bij zichzelf, ruvie maken over een glaf limonade: hoe beftaat het! En dat noemt vich dan de gemeenteraad! Nou, even die koude van mijn pootjef fchudden. Gelukkig if het lente en brandde de haard niet meer. Hatfjoem!! Verdorie toch, heb ik nu het kattenkwaad? Word ik viek miffchien? Of if het toch de fchuld van die kabaalkinderen?

‘De rekening volgt,’ had een van de agenten nog gezegd. Nou: en of de rekening volgt! Wanneer de volgende dag stadhuisbediende Frederik als eerste wat deuren opent, kan hij nog net een verraste gil onderdrukken. Op het bureau van de echte burgemeester ligt stadhuispoes Aristide ... dood. Slaapt hij misschien? Nee hoor. Frederik ziet en voelt het onmiddellijk. De huispoes van de stad is echt dood. Er hangt wat grijze as aan zijn snoet en aan zijn rechtersvoet. Bijna komen de tranen bij Frederik boven. Aristide woont minstens al zeven jaar in het stadhuis. Iedereen kent hem. Ja, in de kranten en op het journaal wordt de laatste dagen gewag gemaakt van een lentegriep. Er is zelfs sprake van een epidemie. Is Aristide het slachtoffer van de griep geworden? Of... van kattenkwaad? Kreeg hij een katinfarct door het gekibbel in de kindergemeenteraad? Frederik belt onmiddellijk een aantal mensen op. Het duurt niet lang of het nieuws verspreidt zich als een lopend vuurtje: Aristide is dood! Aristide is dood!

Voor een stadhuispoes is alleen het beste goed genoeg. Er komt een echte begrafenisondernemer aan te pas. Die doet even wat opmetingen. Hij betuigt ook zijn medeleven aan de burgemeester en de loketbedienden. Ook wetsdokter Geert passeert even in het stadhuis. Hij wil de doodsoorzaak bij de onfortuinlijke⁷ Aristide vaststellen. 'As,' zegt dokter Geert zeer beslist. 'As op z'n best. Koud, maar efficiënt. Hij heeft niet geleden. Volgens mij heeft hij hoogstens nog driemaal geniesd. In de nacht van gisteren op vandaag moet Aristide gestorven zijn. Een combinatie van plotse schrik, tocht en as moet hem fataal geworden zijn. De god der dieren hebbe zijn ziel. Hij is thans in het hiernamaals bij zijn voorvader De Gelaarsde Kat.'

'We moeten Aristide een waardige rustplaats geven,' oppert de burgemeester. 'Wat denken jullie van het SMHK? Een museum dient toch om eh... dingen te bewaren? En Aristide ging er graag even heen om te ontspannen.'

'Een wijze beslissing,' knikt bediende Merel. 'We hebben hier immers geen tuin. En het Stedelijk Museum voor Hedendaagse Kunst beschikt over een klein gazon achteraan. Ideaal voor een kat. Nou:poes.'

Vandaag heerst er ook een echte rouwstemming in het Stedelijk Museum voor Hedendaagse Kunst. Er valt immers een jammerlijk sterfgeval te betreuren. Aristide was niet alleen de huispoes van het stadhuis. Nee: hij bracht ook af en toe een bezoekje aan het SMHK. En dat wordt nu zijn laatste rustplaats. Aristide heeft voor zover bekend de leeftijd van negen jaar bereikt. In mensenjaren omgerekend is dat ongeveer eenentachtig jaar. Er wordt wel beweerd dat een kat negen levens heeft. De inktzwarte Aristide was het meest geaaid dier in de stad, want er kwamen af en toe ook huiswerkkinderen op bezoek in het museum. Wanneer die een schoolopdracht in het museum moesten uitvoeren, dan zorgde Aristide dat hij van de partij was, want hij werd graag geaaid.

Vandaag is het drukker dan gewoonlijk in het museum. Verschillende vaste bezoekers komen hun medeleven betuigen. Enkelen leggen zelfs bloemen bij de overledene neer. Of een versje. De bekendste inwoner is opgebaard in een houten kist met stro, waar ooit een belangrijk kunstwerk in was verpakt. De kist staat opgesteld in de inkomhal, aan de overkant van de balie. Deze week nog zal Aristide in intieme kring begraven worden onder een steen in de museumtuin. Ter ere van de overleden poes vat de directeur van het SMHK, meneer Lunet, in hoogsteigen persoon enkele uren post aan de ingang van het museum. Met een rouwgezicht drukt hij vele handen.

Ook Alejandra en Franklin drukken handen van mensen die op gedempte toon hun innige deelneming vertolkten. Daarna gaan die het lijkje groeten. Alejandra heeft Franklin verplicht om hier enkele uren te blijven. Hij moet boete doen voor die herrie op het stadhuis. Voor de trouwe bezoekers schenkt baliebediende Nelle een bekertje koffie uit. De koffie heeft de kleur van de pels van Aristide. Haar dochter Tatjana (kinderschepen van Verkeer) zorgt voor de melkcapsuletjes, de suikerstaafjes en de plastic lepeltjes. Bij de rouwkist of aan de balie staan de mensen dan een poos treurig in hun koffie te roeren, terwijl ze eerbiedig herinneringen aan de overledene ophalen.

‘Doodjammer, hé,’ zegt Nelle keer op keer, terwijl ze bekertjes troost⁸ uitdeelt. ‘Suiker? Melk?’ Franklin kijkt naar het wiebelende staartje boven op Nelles hoofd. Dat ziet er niet zo rouwig uit. Het is misschien de eeuwigdurende beweging, of *perpetuum mobile*. Franklin las erover op het internet. Iets wat voor altijd in beweging blijft ... Zou dat ook met mensen en dieren zo kunnen zijn? Dat ze nooit meer sterven? Franklin is van plan zijn onderzoek over het *perpetuum mobile* later alleszins verder te zetten. Hij wil de eeuwigdurende beweging uitvinden. Die kan hij dan in de harten van de mensen planten. Sommige mensen. Volgens hem zit het geheim van dat *perpetuum mobile* in staande klokken. Dat geheim heeft de tijd nog niet prijs willen geven omdat de mensen zo ijdel zijn de tijd om hun pols vast te binden.

Ze denken dat ze zo de tijd aan banden kunnen leggen en er hùn tijd van kunnen maken. Verder wil Franklin zich nog bekwamen in de astronomie, de scheikunde en de formulekunde. Vandaar misschien die limonaderel op het stadhuis?

Nu bukt hij zich en raakt voorzichtig even de poezenpels aan.

‘Ik wil ... ik wil dat je weer levend wordt, Aristide,’ fluistert hij. Hij voelt zich toch wel wat schuldig. Heeft de limonadeherrie Aristide gedood?

Twee dagen later is de laatste rustplaats voor Aristide op het gazon achter het museum gereed. Een kleine delegatie⁹ van het stadspersoneel begraaft hem. Op zijn steen staat te lezen:

H I E R R U S T

ARISTIDE

2006 – 2015

Een snoes van een poes

Een schat van een kat

Vanwege het stadhuispersoneel

Vanwege de trouwe bezoekers van het SMHK

Daarna willen verscheidene katachtigen de job van stadhuis- en museumpoes. Ze proberen dat via hun baasje. Het is een drukke tijd voor Nelle.

In opdracht van het stadsbestuur en de directeur van het museum houdt ze gesprekken met de katmensen. Tatjana houdt alle gegevens op de computer bij. Helaas komt geen kat in aanmerking om de betreurde Aristide op te volgen. Vooral de namen van de poezen vormen telkens een ontgoocheling: Missy, Kastar, Minoe, Poespas ... De directeur van het SMHK adopteert dan maar een poes uit het asiel en noemt haar Mauwerik. Die loopt weg. Nog een tweede poes uit het asiel krijgt een kans. Ook al Mauwerik genoemd. Die zit ononderbroken op het dak. De bezoekers noemen haar al vlug 'de dakhaas.' Na zeven dagen is ook Mauwerik II spoorloos. Dan klappt Nelle de boeken maar dicht¹⁰. Aristide zal de enige bekende stadhuispoes blijven. Hij rust in vrede.

De kindergemeenteraad zit in een kringetje bij het gedenkteken voor Aristide. Het is een tijd geleden dat ze elkaar voltallig zagen. Omdat ze op school moesten zijn tijdens het afscheid aan Aristide, houden ze hier nu even een korte herdenking voor hun geliefde en betreurde poes.

Bij hen zit nu ook eventjes de kunstenares Pamaconda. Ze lijkt wat op een rat: haar korte rode haren lijken door zo'n pelsdierdje aangevreten in plaats van door een kapster geknipt. Pamaconda is eigenlijk de artiestennaam voor Pamela Vercaemst. Kunstenaars kiezen wel vaker een andere naam. Pamaconda doet graag wat moeilijk. Directeur Lunet van het museum heeft haar gevraagd mee te werken aan een speciale tentoonstelling. Daarom is ze hier aanwezig. Ze was aan het werk in het SMHK toen ze de kinderen aan het grafje opmerkte.

‘Niet getreurd, kinderen,’ zegt Pamaconda troostend.

‘Katten hebben negen levens. Ze komen altijd weer. Soms wel in een andere gedaante.’

‘Heeft u ook een huisdier, mevrouw Pamaconda?’

‘Een waterkikker onder water in een grote omgekeerde lamp,’ knikt de kunstenares. ‘En enkele schimvissen. Plus een papieren vlinder aan het plafond. Mooie schaduwen geeft dat.’

Alejandra en haar gemeenteraadsleden kijken haar benieuwd aan. Volgt hier nog uitleg op? Nee. Niet echt. Artiesten kunnen soms vreemd uit de hoek komen.

Schaduwen??

‘Aristide laat hier ook zijn schaduw na,’ zegt Pamaconda na een poos. ‘Wie sterft, laat altijd wat achter: een rookwolk, een schroeiplek, een schaduw, een plas, een herinnering.

Alles wat leeft, verdwijnt niet, maar verandert voortdurend.’

‘Dat is een interessante gedachte, mevrouw,’ zegt Tatjana. Als dochter van de dame die in het SMHK werkt, is ze wel gewend aan kunstenaars en hun kronkelgedachten.

‘Heeft u nu inspiratie voor nieuw werk?’

‘We zullen zien. Meneer Lunet heeft daarnet een boeiend voorstel gedaan.’

In de maand mei leggen vele kunstenaars een ei. Dat is nu ook weer zo. Het moet een heel bijzondere tentoonstelling worden in het Stedelijk Museum voor Hedendaagse Kunst. De grote baas van het museum, meneer Lunet (die altijd herkenbaar is aan een wit sjaaltje; hij heeft er voor elke dag eentje), bedenkt namelijk een speciaal project, zoals hij dat noemt. Hij komt op het idee wanneer hij, kort na de dood van Aristide, in zijn kantoor onder de lamp schaduw dieren zit te maken met zijn handen. Eigenlijk probeert hij het silhouet van de betreurde Aristide na te bootsen. Dat schimmenspel lukt hem aardig. Per slot van rekening is hij zelf ook een beetje kunstenaar.

Net op het ogenblik dat Nelle tweemaal op zijn deur klopt, springt hij met een gillette op. Niet omdat ze op zijn deur klopt. Wel omdat hij plotseling onverwacht bezoek krijgt van een idee. En dat krijgt baliebediende Nelle onmiddellijk te horen.

‘Schimmen! Schaduw en!’ roept de heer Lunet met ietwat overslaande stem.

‘Eh ... ?’ doet Nelle.

‘Die veranderen naargelang het licht! Ja! Dat is het! Projecties! Stralen! Kaarsen! Bewegende... eh’

‘Waar hebt u het over, meneer?’

‘Nelle: zou jij aan de schaduw van iemand kunnen zeggen wie het is? Hem of haar herkennen? Zijn of haar karakter aflezen? Zijn eh... zijn ziel? Zonder dat je hem, haar echt ziet, bedoel ik?’

‘Eh... dat weet ik niet, hoor.’

‘Mensen veroorzaken schaduwen. Schimmen. Dieren doen dat ook. Voorwerpen ook. Daar moet er licht voor zijn. Zon. Is dat niet mooi?’

‘Dat is... ‘

‘Als we nu eens zulke ongrijpbare zaken zouden tentoonstellen? Met kunstlicht? Allerlei soorten licht?’

Nelle knikt langzaam en denkt even enkele seconden nog dieper na. Het gebeurt wel vaker dat de heer directeur Lunet haar raad vraagt. Dan antwoordt ze: ‘Zolang die zaken ook maar begrijpbaar voor iedereen blijven, hé, meneer de directeur. Kunst is zo al moeilijk genoeg.’

‘Hm,’ knikt meneer Lunet. ‘Daar zeg je zowat.’

‘Ja, hé.’

‘Luister: achter elke schaduw steekt iets anders. Een ding. Een mens. Dingen kun je zien. Voelen. Mensen ook. Nou?’

‘Dat ... dat is een diepe gedachte die u daar heeft, meneer. Ook een goed vertrekpunt.’

‘Denk even met mij mee, Nelle. Laat het stormen in je hersenen.’

Nelle knikt verbaasd. De heer Lunet vormt nu met zijn handen een ... ja, wat is het?

‘Wat is dit, Nelle? Herken je dit?’ Zijn witte sjaaltje trilt van opwinding. Nelle kijkt scherper toe.

‘Eh... het lijkt wel het kopje van een kat, zou ik zo zeggen. Die oortjes ...’

‘Nou ... O,’ doet meneer Lunet. Hij is ontgoocheld.

‘Eigenlijk is het een wolf. Maar ja ... oefening baart kunst, hé? Wat denk je van mijn idee?’

‘Kunstenaars zijn rare kwieten, meneer. Ik denk wel dat ze oren zullen hebben naar uw plan. Of oortjes.’

‘Ja, hé?’

‘Meneer ... Als u even ... Wilt u misschien mijn vakantieregeling even ...’

‘Geef maar hier, Nelle. Maar voor je met vakantie gaat, staat er hier in het SMHK iets groots te gebeuren!’

‘Alstublieft.’

‘Ga je reizen deze zomer, Nelle?’

‘Alleen in mijn hoofd, meneer.’

‘Aha: zie je wel! Nog zo’n voorbeeld!’

De heer Lunet zwiert zijn witte sjaaltje naar achteren. Hij doet vervolgens hetzelfde met een weerbarstige lok grijzend haar. Dan zet hij zijn kunstige handtekening op het blad dat Nelle hem toeschuift.

Orfee, Sigrid, Rik, Philippe en Pamaconda, de vijf kunstenaars die voor de tentoonstelling uitgekozen worden, gaan akkoord met het plan voor de schimmen en de schaduwen. Meneer Lunet is een tevreden man. Dan gaat iedereen in het SMHK aan de slag. Tot laat in de avond blijven de lichten er branden, en zie je schimmen en schaduwen allerlei geheimzinnigs uitspoken. Er komen ook nog altijd bezoekers over de vloer om het graf van Aristide te bekijken. Die moeten eerst door de museumruimte heen om het gazon achteraan te bereiken. Drukte alom!

Boven op de glazen koepel van het Stedelijk Museum voor Hedendaagse Kunst koeren twee duiven goedkeurend. De sporen die ze daarbij achterlaten, worden door de schoonmaaksters als pure kunst beschouwd. Van ver bekeken zijn het zelfs mooie eilandjes. 'Schoonheidsvlekjes,' noemt directeur Lunet ze.

Nelle ontwerpt de uitnodiging voor het grootse project. Ze is erg vaardig met pen, papier en computer. 'Laat de kunstenaars in mei maar hun ei uitbroeden,' beslist meneer Lunet. 'Dan hebben wij in juni een mooie korf eieren. Prik een vrijdag voor de openingsplechtigheid. Dan is iedereen goedgezind. Einde van de werkweek, weet je wel. Ruikt naar zeep.'
Ja, de heer directeur van het museum weet waar hij mee bezig is.

SCHIMMEN & SCHADUWEN

Orfee Jennard
Philippe Dessauvage
Sigrid Tanghe
Rik Bouttens
Pamaconda

& Stedelijk Museum voor Hedendaagse Kunst

nodigen u vriendelijk uit op de opening van hun tentoonstelling
op VRIJDAG 03 JUNI 2017 om 20.30 u

Inleidend woord door mevrouw de schepen van Cultuur Wilma Vincke
Toespraak door de heer directeur Patrick Lunet
Receptie aangeboden door de Cultuurraad van de stad
Catalogus verkrijgbaar in zwart-wit

De expositie loopt tot en met 31 augustus 2017

‘Rattenkop!’

‘Zondagskunstenaar!’

De beeldende artiesten Rik Bouttens en Pamaconda kunnen elkaar eerst niet goed luchten. Bij de voorbereidingen van SCHIMMEN & SCHADUWEN heerst er door de schuld van die twee een grimmig sfeertje. Rik Bouttens vindt de vreemde installaties van Pamaconda maar niks. En de kunstenaar (die nu in haar korte knalrode haar ook een plukje paars en blauw heeft) krijgt de kriebels van diens keramiekschalen. Directeur Lunet heeft alle moeite van de wereld om die twee in dezelfde ruimte aan het werk te zetten.

Dus doet hij dat niet: ze krijgen ieder hun eigen zaaltje. En Nelle giet de overspannen artiesten vol met slappe koffie. Met de andere schaduwkunstenaars zit het snor. Orfee Jennard, Sigrid Tanghe en Philippe Dessauvage zijn immers al heel blij dat ze voor dat speciale project in het SMHK gevraagd zijn.

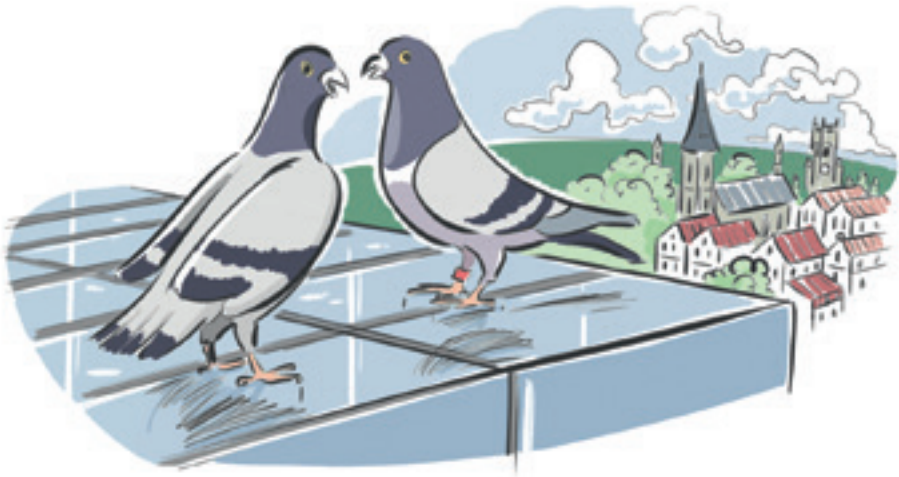
Wanneer de spanning tijdens de werkzaamheden in het museum te hoog oploopt, pakt Nelle haar stoel van bij de balie en gaat een poos bij het graf van Aristide in de tuin zitten. Er is ook wel een stiekeme reden waarom ze dat doet: je mag in openbare gebouwen nergens meer roken. Nelle is kettingrookster geweest. Ze rookte ooit zoveel dat haar brillenglazen er bijna van smolten. Dat keek ze vroeger wel een beetje af van enkele kunstenaars. Nu is dat gelukkig al heel wat verminderd. Misschien stopt ze binnenkort met die slechte gewoonte. Een graf kan mensen met slechte gewoontes nu eenmaal aan het denken en bezinnen zetten. Ze krijgen dan andere gewoontes, die ze langer in leven houden.

Intussen slepen de artiesten allerlei kunstzinnige beelden, doeken, voorwerpen en installaties en een heleboel lampen, lichten, vlammen, spots en stralenbundels aan. Het SMHK wordt omgetoverd tot een schimmenrijk. Geleidelijk verdwijnen de dingen achter doeken en schermen en geleidelijk worden hun schaduwen duidelijker en scherper.

De kilometers draden en kabels doorheen het museum houden ze in leven. Die vormen de zenuwen en aders en darmen van de tentoonstelling. Meneer Lunet kucht elke dag wat meer tevreden. Het overkomt hem zelfs soms dat hij goedkeurend begint te knikken. Nelle dient na verloop van tijd minder en minder nerveuze koffie te schenken. De grimmigheid verdwijnt.

Orfee, Sigrid en Philippe fluisteren zelfs onder elkaar dat het tussen Pamaconda en Rik Bouttens weer helemaal koek en ei is. Ze fluisteren daar dan ook wel onmiddellijk bij dat dit komt doordat die twee alleen nog elkaars schaduwen kunnen zien. Misschien zit de verse lente daar ook voor iets tussen. En, bovenop dit alles: het duo duiven op de glazen koepel van het SMHK knikt dat het goed is.

Ze brengen vrede met zich mee.

Ook op school gaat de komende expositie SCHIMMEN & SCHADUWEN niet onopgemerkt voorbij. De burgemeester, de gemeenteraadsleden, de secretaris en de verslaggever zijn momenteel doodgewone leerlingen. Dat betekent dat ze wat huiswerk opkrijgen. Het is de laatste keer dat dit gebeurt, want de zomervakantie piept om de hoek. Een van hun taken luidt: ga naar een interessante kunsttentoonstelling en maak daar een boeiend verslag van.

Daar is het niet lang zoeken naar. Afspraak in het SMHK! Interview met de experimentele kunstenares Pamaconda! En tussendoor even gedag zeggen aan Aristide zaliger natuurlijk. Zo gezegd, zo gedaan. Vrijdag 3 juni zijn ze er allemaal: Roy, Lise, Franklin, Anaïs, Freya, Alejandra, Tatjana, Arne, Robbe, Anoeck. De kindergemeenteraad mag immers ook niet ontbreken op zo'n belangrijke expositie.

Die vrijdag is het eerst een weertje om naar te fluiten. De zon ligt als een stralende eierdooier in haar hemelbed. Hier en daar dobbert een bloemkoolwolkje in de lucht. Er zijn dus vanzelf al veel schaduwen die dag en die valavond. Maar naar de avond toe komen heel in de verte toch wat donkere wolken opzetten. In de omgeving van het SMHK hoor je het geruis van kladjes duiven die neerstrijken of opstijgen, het zachte gedruis in enkele boomkruinen en het geroezemoes van mensen die aan kunst doen. In het museum floepen rond halfacht alle lampen en lichten aan.

Doorheen de grote glazen koepel valt nog extra dag- en zonlicht naar binnen, al is dat gespikkeld door wat de duiven er achtergelaten hebben. Die extra lichtinval zal natuurlijk voortdurend veranderen, naarmate de avond vordert. Met de mensen zal het ook zo zijn.

(Het is bekend: hoe verder een dag opschuift, hoe donkerder het wordt, en hoe langer een mens opblijft, vooral op een kunstreceptie, hoe ... nou: hoe moeilijker hij soms wordt).

Iedere kunstenaar heeft speciale schimmen en schaduwen geprojecteerd. Daar zijn allerlei kunstzinnige ingrepen en vondsten voor nodig geweest. Daarom noemen de mensen een kunstenaar dan ook soms een artiest. Pamaconda bijvoorbeeld is na veel mislukkingen nu toch geslaagd om een soort zeppelin van papier te laten zweven. In de buik van dat luchttoestel flakkeren 101 kaarsen. Daardoor ontstaat een vreemd spookachtig schimmenspel. Rik Bouttens experimenteert met laserstralen en textiel. Orfee Jennard jongleert met een hele batterij diaprojectoren en stralenbundels. Philippe Dessauvage doet gekke dingen met modepoppen en windzeilen. Sigrid Tanghe heeft iets met kunstmatige glimwormen en vuurvliegjes in een schaduwgrot bedacht.

‘Jammer dat Aristide dit niet meer mee mag maken,’ wordt her en der opgemerkt.

‘Maar de kat is jammer genoeg van huis,’ grinnikt een poezenhater.

De kindergemeenteraad heeft bij het binnenkomen al even de tentoonstelling verkend.

‘Dat wordt ingewikkeld huiswerk,’ merkt Roy op.

‘Geen probleem hoor,’ zegt Lise. Ik film alles.’

‘Vergeet ook niet te schrijven hé; daar ben je net zo goed in.’

‘Verdelen we de taken wat? Per twee een kunstenaar?’

‘Goed idee.’

Mevrouw de schepen van Cultuur Wilma Vincke verwelkomt als eerste de talrijke aanwezigen. Ze dankt de heer Lunet en mevrouw Nelle voor de geleverde inspanningen. Daarna geeft meneer Lunet wat uitleg over de kunstenaars en hun werk. In het oranje geklede hostessen gaan intussen rond met dienbladen waarop parelende en felgekleurde drankjes staan. Iedereen plukt wat verfrissends.

‘Kijk: halfvolle limonadeglasjes!’ wijst Anaïs een beetje spottend.

‘Hihihi!’

‘Ben je ontgoocheld dat ze halfleeg zijn?’ vraagt Anoeke poeslief.

De gemeenteraadsleden kijken even naar collega Franklin, maar die doet alsof zijn neus bloedt.

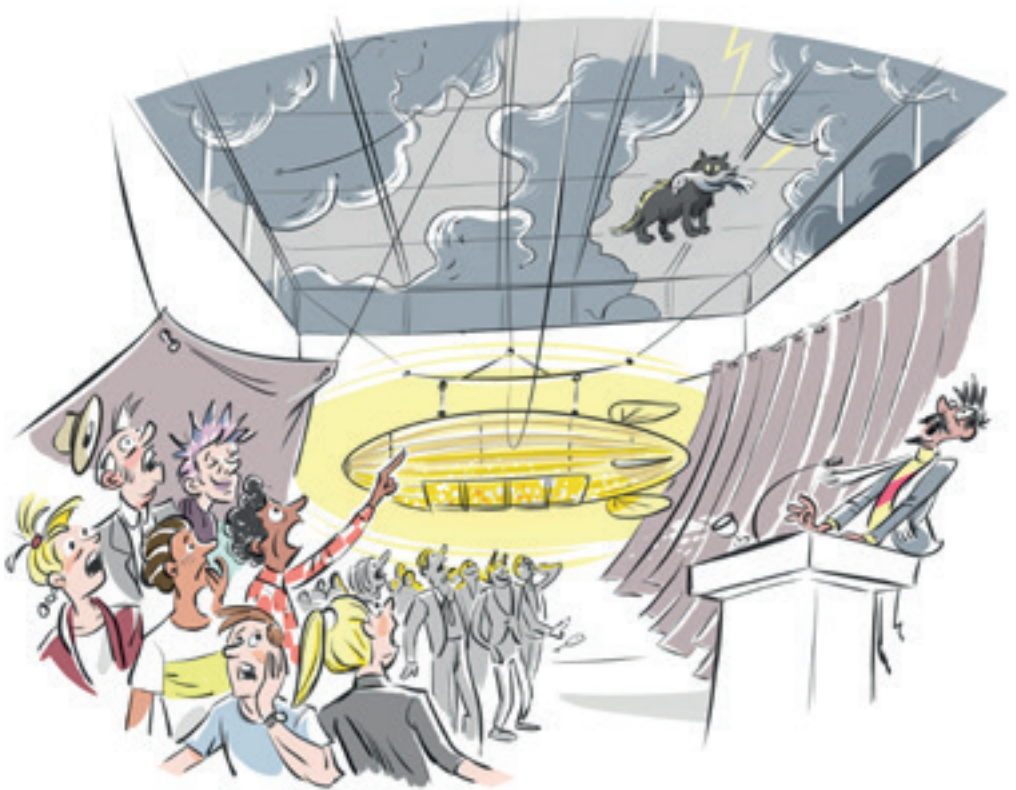
Na enkele zinnen van de directeur begint Alejandra het plafond te bestuderen. Dat bestaat uit een grote glazen koepel. Er zitten wat spikkels op. De stralen van de zon strelen het glas en maken er een extra kunstwerk van. En plotseling ...

‘Ooo!’ roept ze.

‘Aaa!’ wijst ze.

Er gebeurt iets vreemds. Net als in een boos sprookje.
Het is geen donderwolk die uit het peloton van naderende
onweerswolken is ontsnapt.
Het is geen laag overvliegend vliegtuig.
Het is ... de inktzwarte schim van een grote kat die in de
avondschemering langzaam over de glazen museumkoepel
sluipt ... met een duif tussen zijn kaken.

Alle hoofden richten zich naar boven en alle monden
vallen open. De spreker stopt in zijn toespraak. Drie
seconden lang blijft het doodstil. Dan zigzagt plotseling een
bliksemflits boven het museum, gevolgd door een krakende
donderslag.

Vlak daarna roepen vier, zes, tien mensen het uit:
'ARISTIDE!!'

Iemand brult: 'DE DAKHAAS!!'

Nog iemand anders roept: 'MAUWERIK!!'

Enkele mensen applaudisseren ook hard: die denken dat dit bij het project SCHIMMEN & SCHADUWEN hoort.

Is Aristide verrezen!?

Er ontstaat deining in het publiek. De stemmen komen los, men praat en lacht en roept en wijst naar boven. Er zijn mensen die een kruis maken. Dat zijn de bijgelovigen, die bang zijn voor zwarte katten op vrijdagen. De kindergemeenteraadsleden en de burgemeester blijven met ogen als schoteltjes naar de glazen koepel staren. Meneer Lunet daalt van zijn spreeschavot af, want van een toespraak komt toch niets meer in huis. Intussen is de geheimzinnige poezenschim met zijn slachtoffer uit het zicht verdwenen.

En dan, alsof iemand een geheim teken heeft gegeven, haast iedereen zich naar buiten, om ... ja: om wat te doen? Om te kijken of Aristide nog leeft? Of weer verrezen is? Springlevend aan een van zijn negen levens is begonnen? Verslaggeefster Lise wint de loopwedstrijd en arriveert als eerste buiten. Bijna heeft ze aan de balie Nelle ondersteboven gelopen.

Een enkeling met vlammend rode rattenharen is in tegengestelde richting gelopen, richting gazon aan de achterkant. Pamaconda staat hijgend aan het grafje van Aristide in de museumtuin.

Even controleert ze of er geen pottenkijkers in de onmiddellijke omgeving zijn.

‘Waf waf waf!!’ doet ze dan. Niets beweegt. De overledene blijft overleden. Er is ook niets verdachts aan de gedenksteen te zien. Alles wijst er dus op dat hier geen verrijzenis plaats heeft gegrepen.

‘Waf!’ herhaalt ze nog een keer. Wanneer ook dat onbeantwoord blijft, en geen steentje of kluitje aarde beweegt, spoedt de kunstenaar zich ook naar de voorkant van het schimmenmuseum.

De donder grolt nu voor de vierde keer, en het loodgrijs heeft al het blauw uit de lucht weggegomd. De weergoden weten niet wat ze willen: elk ogenblik kunnen ze tonnen hemelwater over de hoofden van de mensen uitkieperen, maar tegelijkertijd ook schroeien ze met hun lastoestel de lucht loodgrijs dicht. De bliksemspetters vliegen in het rond. Net op dat ogenblik flakkeren door een felle tocht alle 101 kaarsen in de papieren Pamaconda-zeppelin uit, maar dat merkt natuurlijk niemand. Gelukkig maar, want de bijgelovigen hebben het die avond wel bijzonder moeilijk.

Aan de hoofdingang van het SMHK troepen de mensen samen. Ze kijken allemaal naar boven. Iedereen houdt de glazen koepel scherp in de gaten. Ook Alejandra en haar gemeenteraadsleden maken verrekijkers met hun handen en turen in het halfduister naar omhoog. Maar die kat komt niet meer weer.

Zoals in een echt boos sprookje gebeurt er nog iets verrassends.

En het komt dit keer uit de lucht gevallen. Twee krijtwhite duiven zeilen plotseling in duikvlucht over de hoofden van de mensen, laten hun kakbommetje los en scheren weer weg. Een duivenkwakje komt op het hoofd van meneer Lunet terecht. Het andere pletst met grote precisie op dat van Franklin.

Iedereen schatert het uit. Roy en Arne rollen schuddebuikend van het lachen over de grond. Tatjana doet het bijna in haar broek. Anaïs klapt springend in haar handen. De slachtoffers kijken verbijsterd in het rond. Enkele mensen beginnen hevig te twijfelen: is dit nou kunst of is het doodgewoon toeval? Hoort dit nu bij die vreemde expositie? Of ... veel erger nog: is het een straf die vanuit de hemel neerdaalt?

De leden van de kindergemeenteraad herinneren zich nu plotseling ook wat de kunstenares Pamaconda hun niet lang geleden zei:

'Aristide laat hier ook zijn schaduw na. Wie sterft, laat altijd wat achter: een rookwolk, een schroeiplek, een schaduw, een plas, een herinnering. Alles wat leeft, verdwijnt niet, maar verandert voortdurend.'

Kunstenars rare kwieten? Soms krijgen ze toch verrassend gelijk ...

Verbouwereerd wrijft directeur Lunet zijn schedel schoon met zijn witte artiestensjaaltje. Franklin spurt nu zo vlug hij kan naar binnen, richting toiletten. En dan valt plotseling al het opgespaarde hemelwater met bakken uit de lucht.

Alle schimmen en schaduwen vluchten weer naar binnen. Er wordt nog lang en druk nagepraat. De gedenksteen van Aristide krijgt tientallen nieuwsgierige bezoekers, tussen twee buien in.

Zeven dagen later komt de kindergemeenteraad in spoedzitting bijeen. Iedereen passeert eerst even eerbiedig voorbij de open haard in de kelderverdieping. Vierde schepen Franklin lacht nog altijd een beetje groen. Er is maar één punt op de agenda vanavond.

‘Geen herrie meer op onze vergaderingen,’ zegt burgemeester Alejandra.

‘Geen herrie meer,’ knikt Franklin.

‘Geen herrie meer,’ zeggen alle andere leden hem na. Het klinkt als een plechtige eed.

Franklin lacht opgelucht.

‘Laten we daar nu met een halfvol glas limonade op klinken,’ zegt Alejandra, terwijl ze even naar de restjes koude as in de open haard loert. ‘En op de herinnering aan Aristide. En zijn eeuwige leven.’

Schepen Tatjana en Freya halen glazen en flessen boven. Anais tovert een echt dienblad tevoorschijn. Anoek en Robbe hebben chips, nootjes en koekjes meegebracht.

‘Gezondheid.’

‘Op Aristide!’

Er heerst weer vrede in het stadhuis.

Woorduitleg

- 1 **labberdoedas** = oorvrij, lel, optater, mep, klap
- 2 **kijven** = ruziemaken
- 3 **doen alsof je neus bloedt** = van niks gebaren
- 4 **gehassebas** = gekibbel
- 5 **verbouwereerd** = verbaasd
- 6 **proces-verbaal** = verslag door de politie
- 7 **onfortuinlijk** = wanneer je pech hebt
- 8 **kopje of bekertje troost** = koffie
- 9 **delegatie** = groepje
- 10 **de boeken dichtklappen** = ermee ophouden